

NOTAT

Høringsnotat vedrørende udkast til partnerskabsaftale og nationale programmer for EU's Regionalfond og Socialfond Plus 2021-2027

1. Indledning

Danmark modtager i programperioden 2021-2027 ca. 4,9 mia. kr. fra EU's Socialfond Plus, EU's Regionalfond, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond. Regeringen har ansvaret for at udarbejde en partnerskabsaftale, der beskriver, hvordan EU-fondene og andre instrumenter skaber synergi og komplementaritet i Danmark i 2021-2027. Den danner rammen om samarbejde og koordination mellem de involverede myndigheder og andre aktører. Regeringen har ligeledes ansvar for at udarbejde programmer for EU's Regionalfond og Socialfond, der fastlægger de indsatser, som midlerne kan anvendes til i Danmark. Programmerne og partnerskabsaftalen skal godkendes af Europa-Kommissionen.

Regionalfonden, Socialfonden Plus og partnerskabsaftalen har været i offentlig høring med høringsfrist den 17. december 2021 til i alt 180 myndigheder, organisationer mv. Der er modtaget 32 høringssvar fra organisationer, myndigheder, foreninger mv. med konkrete bemærkninger til udkastene.

De generelle bemærkninger til strukturfondsprogrammerne gennemgås og kommenteres nedenfor i afsnit 2. Konkrete bemærkninger til de enkelte afsnit i udkastene gennemgås og kommenteres i afsnit 3.

2. Generelle bemærkninger

Høringen viser, at programudkastene modtages positivt. Flere høringssvar peger på behovet for, at implementeringen og udmøntningen af fondene gøres administrativt let for virksomheder, myndigheder mfl., og at indsatser målrettes virksomhedernes behov.

TEKNIQ Arbejdsgiverne, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Dansk Metal bakker generelt op om prioriteterne i programudkastene. Ligesom Kommunernes Landsforening, Erhvervshus Fyn, Business Region Fyn og DI er generelt enige i programmernes prioriteter og finder det afgørende, at der i indsatserne tages hensyn til de forskellige lokale udfordringer og behov.

Landbrug & Fødevarer og Erhvervshus Nordjylland finder det positivt, at primærproducenter kan modtage støtte, når de indgår i samarbejde med andre sektorer.

Kommentar

Den konkrete udmøntning af programmerne skal tage hensyn til forskellige lokale udfordringer og behov.

2.1 Organisering af udmøntningen

DI og Kommunernes Landsforening fremhæver behovet for, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i udmøntningen kan prioritere indsatser, som kan understøtte vækst og udvikling i danske SMV'er.

Kommunernes Landsforening understreger vigtigheden af at fastholde et enstrengt og gennemsigtigt erhvervsfremmesystem. Kommunernes Landsforening udtrykker bekymring for erhvervsministerens adgang til at udmønte dele af strukturfondsmidlerne, hvis særlige forhold tilsiger det, da dette ifølge Kommunernes Landsforening svækker partnerskabsinddragelsen.

Kommunernes Landsforening og Fagbevægelsens Hovedorganisation savner en tydeliggørelse af, hvordan de forskellige indsatser kan understøtte hinanden. Kommunernes Landsforening ser det i den forbindelse afgørende for gode og varige lokale og nationale resultater, at indsatserne koordineres tæt og samtidig understøtter eksisterende indsatser samt fremhæver behovet for inddragelse af lokale aktører og myndigheder i indsatserne.

Fagbevægelsens Hovedorganisation og Dansk Metal peger på behovet for øget inddragelse af relevante ressortministerier. Fagbevægelsens Hovedorganisation opfordrer ligeledes til en klar arbejdsdeling og et tættere samarbejde mellem erhvervsfremmesystemet og uddannelses- og beskæftigelsessystemet.

DI, TEKNIQ Arbejdsgiverne og DE er generelt enige i de regionale og nationale vækstudfordringer, som beskrives i programudkastene. Erhvervshus Sjælland finder, at der er behov for særlige indsatser og projekter for sjællandske virksomheder.

Kommunernes Landsforening bakker op om, at programmerne både kan understøtte den brede målgruppe af virksomheder med vækst- og skaleringspotentiale og iværksættere. Kommunernes Landsforening ønsker, at kommunerne bliver nævnt i programsektionen om målgrupperne til kommunikationsindsatsen.

Danske LAG foreslår, at LAG'erne bliver en mere integreret del af erhvervsfremmesystemet med Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse som bevilgende myndighed.

DI betoner vigtigheden i, at udmøntningen af midler sker på en så fleksibel og administrativ let måde som muligt.

Kommunernes Landsforening, Danske Destinationer, Dansk Kyst- og Naturturisme, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervshus Hovedstaden efterspørger, at brede indsatser kan finansieres med midler fra forskellige prioriteter i programmerne, fx turisme, byudvikling og digitalisering.

Erhvervshus Sjælland efterspørger, at der kan gives tillægsansøgninger på tværs af programperioder eller i forbindelse med projektudløb og opstart.

Kommentar

Rammerne for udmøntningen af EU's Regionalfond og Socialfond Plus er fastlagt i Lov om ændring af lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond og lov om erhvervsfremme. Erhvervsstyrelsen varetager, jf. partnerskabsaftalen, den overordnede koordination mellem de omfattede fondes indsatser, både som forvaltningsmyndighed og bl.a. som sekretariat for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, indstillingsudvalgene for hhv. Fonden for Retfærdig Omstilling og bæredygtig byudvikling samt overvågningsudvalgene.

Ift. Kommunernes Landsforenings bekymring vedr. erhvervsministerens bemyndigelse til at udmønte dele af strukturfondsmidlerne, så fremgår det af lovbemærkningerne til Lov om ændring af lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond og lov om erhvervsfremme, at dette kan være tilfældet hvor "særlige forhold" gør sig gældende, og hvor det fremgår direkte af programmerne. I de nye programmer er der konkret tale om offentlig SMV-rettet IT-infrastruktur, som bør implementeres af den relevante nationale myndighed hhv. Erhvervsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der med den foreslåede programmering ift. Automatisk Erhvervsrapportering kan implementeres den største enkeltstående administrative byrdelettelse for virksomheder, der nogensinde er målt, hvilket især er til gavn for SMV-segmentet. Det sker som følge af automatisering og digitalisering af en række processer hos virksomheder og myndigheder, som betyder, at de skal bruge mindre tid på fakturahåndtering, bogføring og indberetning og i stedet kan fokusere på kerneforretningen. Automatisk Erhvervsrapportering og et SMV-venligt udbudssystem følger desuden af den politiske aftale om "En ny reformpakke for dansk økonomi" som blev indgået d. 21. januar 2022 mellem Regeringen og Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne, hvor det fremgår, at initiativerne er forudsat EU-midler fra EU's Regionalfond. Den planlagte indsats ligger inden for formålet med strukturfondsmidlerne. Det vurderes derfor mest hensigtsmæssigt, at erhvervsministeren kan tildele midlerne til relevante nationale myndigheder baseret på et budget og en aktivitetsbeskrivelse mv., der svarer til kravene til øvrige tilskudsmodtagere. For de konkrete indsatser etableres desuden et offentligt-privat samarbejde, som skal sikre partnerskabsinddragelsen i implementeringen af de nye IT-løsninger.

Det anerkendes, at der er potentiale for synergi mellem indsatser, men det vurderes, at det er afspejlet i partnerskabsaftalen og relevante afsnit af programmerne, hvor det fremgår, at Erhvervsstyrelsen sørger for koordination med relevante myndigheder, fx Beskæftigelsesministeriet, og andre aktører. Det er en forudsætning for, at projekterne kan modtage støtte, at de beskriver, hvordan indsatsen vil skabe merværdi, og hvordan indsatsen er koordineret med eksisterende indsatser.

Der nedsættes ligesom i perioden 2014-2020 et bredt sammensat Overvågningsudvalg for programmerne, som også har repræsentation fra relevante ressortministerier, organisationer samt lokale og regionale aktører. Dette skal bidrage til den formelle koordination, samtidig med at Erhvervsstyrelsen løbende har dialog med relevante myndigheder om udmøntningen.

Det vil være op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og øvrige indstillende organer at beslutte, om der igangsættes særlige indsatser for regionale og lokale udfordringer, herunder sjællandske virksomheders. Endvidere fremgår det af EU-reglerne, at ca. 32 pct. af regional- og socialfundsmidlerne målrettes Sjælland, idet Sjælland er kategoriseret som overgangsregion pga. et lavere BNP pr. indbygger i regionen.

Kommuner er en væsentlig målgruppe for fondene og kommunikation om fondene, som bør afspejles i kommunikationsstrategien for fondene. Derfor tilføjes kommuner til det relevante afsnit i regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet.

Landdistrikternes betydning i det danske samfund anerkendes, hvorfor det tilføjes i partnerskabsaftalen, at Regionalfonden og Socialfonden Plus bidrager til at styrke landdistrikternes rolle i samfundet. Det drejer sig fx om Regionalfondens investeringer i innovation inden for fødevarer og bioressourcer, som er et dansk område for intelligent specialisering i 2020-2023. Det gælder også Socialfonden Plus' støtte til kompetenceudvikling, iværksætteri og adgang til uddannelse, som kan komme landdistrikterne til gode. Det forventes, at inklusionen af primærerhverv i målgruppen (i modsætning til 2014-2020-perioden) for de fleste indsatser kan bidrage til dette.

Udmøntningen af EU-midlerne skal ske på en måde, der opleves så let og fleksibel som mulig for modtagerne, herunder især virksomhederne. Derfor arbejder Erhvervsstyrelsen som forvaltningsmyndighed også løbende med forenkling, automatisering og digitalisering. Erhvervsstyrelsen sendte i december 2021 udkast til nye nationale støtteberettigelsesregler i offentlig høring. Styrelsen har både før og under den eksterne høring af det nye regelsæt afholdt interessentmøder med en bred kreds af interessenter. Høringsfristen for udkastet til nye støtteberettigelsesregler udløb den 24. januar 2022, og Erhvervsstyrelsen er nu ved at gennemgå høringssvarene

med det mål for øje, at de endelige regler og vilkår bliver så enkle og vel-fungerende som muligt. Det er styrelsens ambition og klare forventning, at de nye regler samlet gør det væsentligt enklere for virksomheder og operatører at deltage i projekter under Regionalfonden og Den Europæiske Socialfond Plus.

Det anerkendes, at det ville være enklere for støttemodtagere, at brede indsatser kunne favnes i samme bevilling. Europa-Kommissionen bekræfter dog, at det ikke kan lade sig gøre, men at man kan lave parallelle bevillinger, ligesom det er sket med realisering af de lokale erhvervsfyrtårne, hvor midler fra Regionalfonden og Socialfonden udmøntes sammen.

Projekter skal som udgangspunkt afsluttes inden for perioden i henhold til Kommissionens retningslinjer for afslutning af 2014-2020 programperioden. I henhold til artikel 118 i forordningen om fælles bestemmelser er det kun faseopdelte projekter, der undtagelsesvist kan modtage støtte på tværs af programperioder, under en række nærmere betingelser, herunder bl.a. at de samlede omkostninger overstiger EUR 5 mio. Der kan være fornuft i at bygge videre på eksisterende strukturer og projekter ved fx at anvende tillægsbevillinger. Det har Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse benyttet sig af siden 2019 i betydelig udstrækning, bl.a. fordi det kan bidrage til kontinuitet i de tilbud og rammer, som virksomhederne møder. Som udgangspunkt skal alle midler dog konkurrenceudsættes. Tildeling af tilsagn fra fondene skal således overholde principperne om åbenhed og ligebehandling.

Indstilling

Det indstilles, at kommuner tilføjes som målgruppe i afsnittet om kommunikationsindsatsen, og Regional- og Socialfondens bidrag til at styrke land-distrikterne fremhæves i partnerskabsaftalen.

2.2 Grundlæggende rettigheder og regler

Fagbevægelsens Hovedorganisation finder, at arbejdsklausuler bør være et tilknyttet krav, når der udmøntes EU-midler. Fagbevægelsens Hovedorganisation finder ligeledes, at programmerne bør henvise mere eksplicit til grundlæggende arbejdstagerrettigheder, ligesom der henvises til FN's Handicapkonvention og EU's Charter for Grundlæggende Rettigheder.

DI finder det afgørende for virksomhedernes retssikkerhed, at ansvarlige myndigheder sikrer, at støtte ydes i overensstemmelse med statsstøttereglerne. FødevarerDanmark og Danish Seafood Association gør ligeledes opmærksom på, at EU's statsstøtteregler begrænser de indsatser, som kan gennemføres for fiskerisektoren.

Kommentar

Statslige myndigheder skal ifølge cirkulære om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter bruge arbejdsklausuler i alle kontrakter om bygge- og anlægsarbejder, fabrikation og udførelse af tjenesteydelser uanset kontraktens størrelse. Derudover henstilles det, at alle kommuner og regioner anvender arbejdsklausuler i bygge- og anlægskontrakter samt i øvrige kontrakter, hvor det er hensigtsmæssigt. Det betyder, at de dele af programmerne, hvor en statslig myndighed såsom Erhvervsstyrelsen er indkøber, vil være omfattet af kravet om arbejdsklausuler. Det er ordregiver, der skal gennemføre nødvendig risikobaseret kontrol af, om leverandøren og eventuelle underleverandører overholder arbejdsklausulen. Det vil derfor medføre en øget kompleksitet og administrativ byrde for tilskudsmodtagerne at blive underlagt tilsvarende krav i deres indkøb for EU-midlerne. I lyset af den store efterspørgsel fra alle typer aktører på at forenkle reglerne og lette de administrative byrder for tilskudsmodtagerne, vurderes det ikke hensigtsmæssigt.

Arbejdstagernes grundlæggende rettigheder skal naturligvis sikres i projekterne. Det er fastlagt i EU-forordningen om fælles bestemmelser for fondene, at hvert medlemsland skal beskrive, hvordan man lever op til fire horisontale grundforudsætninger: håndtering af statsstøttere reglerne, håndtering af reglerne for offentlige indkøb, sikring af grundlæggende rettigheder og sikring af rettigheder for personer med handicap. Heri indgår også de dele af EU's Charter om grundlæggende rettigheder, som omhandler arbejdstagere, herunder bl.a. retten til arbejde, forhandlingsretten og ligestilling. Det vurderes dog ikke relevant at fremhæve visse typer grundlæggende rettigheder frem for andre i programteksternes beskrivelse af overholdelsen af rettighederne, da implementeringen af programmerne skal sikre alle grundlæggende rettigheder.

Partnerskabsaftalen og programmerne skal overholde EU's statsstøttere regler og er tilrettelagt derefter. Det følger af EU-forordningen om fælles bestemmelser for fondene, at forvaltningsmyndigheden (hhv. Erhvervsstyrelsen og Fiskeristyrelsen) skal påse, at statsstøttere reglerne overholdes i konkrete projekter støttet af fondene. Det betyder, at partnerskabsaftalen og programmerne ikke ændrer på anvendelsen af statsstøttere reglerne, men alene kan beskrive, hvordan de gældende statsstøttere regler kan finde anvendelse.

Indstilling

Det indstilles, at der ikke foretages ændringer i udkastet.

2.3 Generelt om regionalfondsprogrammet

KL, Energy Cluster Denmark og Dansk Erhverv bakker generelt op om valget af prioriteter i regionalfondsprogrammet.

Fagbevægelsens Hovedorganisation efterspørger, at regeringen genovervejer fravalget af investeringer i generel infrastruktur mhp. at afdække om strukturfondsmidlerne kan frigøre midler i regeringens infrastrukturplan.

Kommunernes Landsforening peger på, at det er afgørende at tænke Regionalfondens indsatser sammen med indsatser for kvalificeret arbejdskraft, som er en helt grundlæggende udfordring for mange SMV'er.

Kommunernes Landsforening og Landbrug & Fødevarer efterspørger, at der i udmøntningen af regionalfondsprogrammet er fokus på enkelhed og overskuelighed for SMV'erne. Kommunernes Landsforening peger i den forbindelse på Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses virksomhedsprogram som et eksempel til efterlevelse.

DI fremhæver voucherordninger som foretrukket indsatstype, der er relevant for mange virksomheder. DI fremhæver derudover, at udviklingen af nye løsninger kan være lige så værdifulde for den grønne omstilling som projekter, der bidrager med konkret reduktion af drivhusgasudledning.

FødevarerDanmark og Danish Seafood Association finder, at regionalfondsprogrammet i højere grad burde fokusere på støtte til individuelle virksomhedsprojekter.

Erhvervshus Nordjylland peger på, at det er en udfordring for rammeprojekter at være begrænset til at anvende de minimis som statsstøtteløsning. Der bør åbnes for at anvende gruppefritagelse, hvor det er muligt.

Business Region North Denmark, Erhvervshus Nordjylland og Region Nordjylland efterspørger, at Regionalfonden anvender finansielle instrumenter til at understøtte innovative SMV'er. Nordjysk Lånefond, der er finansieret af Regionalfonden via tidligere programmer, fremhæves i den forbindelse af flere nordjyske aktører.

Fagbevægelsens Hovedorganisation opfordrer til, at regeringen genovervejer, om man bør overføre dele af regionalfondsmidlerne til InvestEU's lånefaciliteter.

Kommentar

Det vurderes, at strukturfondsmidlerne i Danmark er bedst egnede til investeringer i virksomhedernes innovation, konkurrenceevne og grønne omstilling samt mindre infrastrukturinvesteringer i forudsætningskabende turismeinfrastruktur og udvikling af levende bymidter.

Det er afgørende at tænke Regionalfondens indsatser sammen med indsatser for kvalificeret arbejdskraft. Det er særligt op til Danmarks Erhvervs-

fremmebestyrelse i forbindelse med den konkrete udmøntning og koordination. I den udmøntning forventes bestyrelsen endvidere at have fokus på enkelhed og overskuelighed i overensstemmelse med formålet for lov om erhvervsfremme.

Regionalfondsprogrammet indeholder muligheder for voucherordninger og støtte til individuelle virksomheder. Det bemærkes, at der findes en række ordninger, der imødekommer behovet for støtte til individuelle virksomheder, fx SMV:Digital. Regionalfondens midler skal i de kommende år også fokusere på samarbejdsprojekter, da der er dokumentation for, at eksterne indspil udvikler virksomhederne i en mere produktiv retning.

De nye EU-regler for 2021-2027 betyder, at der ikke kan som hidtil anvendes gruppefritagelse som statsstøtteløsning for rammeprojekter, idet forordningen om fælles bestemmelser har ændret i definitionen af en støttemodtager. Programmerne indsnævrer dermed ikke mulighederne mere, end EU-reglerne tilsiger.

Fravalget af finansielle instrumenter som virkemiddel skal ses i lyset af, at staten allerede i dag spiller en væsentlig rolle i forhold til at supplere det private marked for risikovillig kapital, både som direkte finansieringsyder og som facilitator for samlede finansieringsløsninger og dermed løftestang for privat finansiering. Vækstfonden, som vil blive en del af den kommende Danmarks Eksport- og Investeringsfond, har mulighed for at yde både lån, garantier og yde egenkapitalinvesteringer i SMV'er. Vækstfonden har kontorer flere steder i landet og arbejder på at styrke sin tilstedeværelse i hele landet. Det vurderes, at regionalfondsmidlerne er bedre anvendt til at støtte mere risikobetonede udviklingsindsatser, der styrker SMV'ernes produktivitet og bæredygtighed gennem innovationskapacitet, digitalisering og grønne omstilling ved at yde tilskud til faciliterede indsatser frem for at støtte gennem finansielle instrumenter, der allerede er dækket af andre aktører. Innovation er afgørende for, at den grønne omstilling lykkes på den lange bane.

Danmark modtager i 2021-2027 færre midler end i perioden 2014-2020. Det vurderes derfor ikke, at det er relevant for Danmark at føre strukturfondsmidler tilbage til EU's andre instrumenter såsom InvestEU.

Indstilling

Det indstilles, at der ikke foretages ændringer i udkastet.

2.4 Generelt om Socialfonden Plus

2.4.1 Koordination og arbejdsdeling

Kommunernes Landsforening bakker op om fokus på kvalificeret arbejdskraft med udgangspunkt i virksomhedernes behov. Kommunernes Landsforening foreslår derudover, at der prioriteres større og længerevarende forsøgsprojekter for at finde nye løsninger på udfordringerne.

Erhvervshus Nordjylland peger på behovet for at understøtte tværsektorielt samarbejde for at løse fremtidens kompetencebehov.

Kommunernes Landsforening understreger, at det er oplagt at understøtte en stærkere kobling mellem beskæftigelses- og erhvervsfremmeindsatsen. Dansk Metal fremhæver også vigtigheden af, at EU-midlerne anvendes til at understøtte sammenhængen mellem initiativer på tværs af ressortområder, fx ved at understøtte projekter, der søger at etablere en sammenhæng på tværs af niveauer i uddannelsessystemet.

Fagbevægelsens Hovedorganisation opfordrer generelt til en klarere arbejdsdeling mellem erhvervsfremme, uddannelse- og beskæftigelsessystemet, fx ved at indstationere VEU-koordinatorer i erhvervshusene og styrke samarbejdet med De Regionale Arbejdsmarkedsråd og Arbejdsmarkedskontorer. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) ønsker en beskrivelse af, hvilken rolle De Regionale Arbejdsmarkedsråd konkret vil spille i programmet.

Kommunernes Landsforening mener, at regionsrådenes indsats bør koordineres med den kommunale ungeindsats. Kommunernes Landsforening er uforstående over for, at der alene lægges op til en høring af RAR, og mener, at KKR og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse skal være høringspart.

Fagbevægelsens Hovedorganisation finder det positivt, at socialfondsprogrammets prioritet 2 og prioritet 3 udmøntes af hhv. regionerne og Socialstyrelsen, som har særlige kompetencer på de respektive områder.

Copenhagen Capacity finder, at der er et øget behov for færre og større projekter, men samtidig bør den regionale forankring sikres af hensyn til nærhed og relevans for virksomhederne.

Dansk Metal understreger, at Erhvervsstyrelsen skal have de nødvendige interne kompetencer i forhold til udbud af midler til kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelsestilbud.

2.4.2 Analyser og anbefalinger

Kommunernes Landsforening peger på, at Reformkommissionens rapport kan inspirere prioritet 1 om kvalificeret arbejdskraft. Kommunernes Landsforening gør derudover opmærksom på, at FGU ikke er en uddannelse, unge selv kan søge ind på, og foreslår at 'mentor' anvendes fremfor 'ungeguide',

DI er ikke enige i fremskrivningerne, der fremgår på side 16 og 25, og foreslår at fjerne disse afsnit, der henviser til fremskrivninger af arbejdsudbuddet fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. DI opfordrer til, at aktuelle tal for beskæftigelse, lønniveau, ledighedstal m.v. bliver styrende for prioriteringen af midler frem for fremskrivninger.

Dansk Erhverv mener, at der er behov for, at man nuanceret ser på nutidige og fremtidige mangler på arbejdsmarkedet, og sikrer en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) efterspørger en analyse af balancen mellem udbud og kompetenceefterspørgsel af arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) samt en tydeligere angivelse af ansøgerkredsen under de forskellige prioriteter

Copenhagen Capacity bemærker, at midler bør målrettes de områder, hvor behovet er størst, samt at der er mindst muligt bureaukrati ved afrapportering af de nationale decentrale erhvervsfremmemidler i det omfang, dette kan løsrives fra afrapportering af midler fra Socialfonden Plus. Copenhagen Capacity finder det positivt med Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses udmøntningsplan og prioriteringen af midler til kvalificeret arbejdskraft i 2022.

Kommentar

2.4.1 Koordination og arbejdsdeling

Opbakningen til et fokus på kvalificeret arbejdskraft noteres, hvor det er op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, regionerne og Socialstyrelsen at stå for den konkrete udmøntning, jf. lov om erhvervsfremme og lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond, Den Europæiske Socialfond Plus og Fonden for Retfærdig Omstilling. Det vil være op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, om der prioriteres større og længerevarende forsøgsprojekter. Socialfondsprogrammet udelukker ikke igangsættelse af forsøgsprojekter.

Socialfondsprogrammet har fokus på at sikre en fornuftig arbejdsdeling og fremme sammenhængen mellem forskellige sektorer, hvorfor der åbnes op for at støtte projekter, der foregår i et tværsektorielt samarbejde. Socialfondsprogrammets indsatser skal implementeres på en hensigtsmæssig administrativ måde og i sammenhæng og koordinering med lignende indsatser med henblik på, at der ikke sker overlap. Det er op til Erhvervsstyrelsen som forvaltningsmyndighed at stå for den konkrete koordination, jf. partnerskabsaftalen.

Fokusset på at understøtte en stærkere kobling mellem beskæftigelses- og erhvervsfremmeindsatsen noteres. Det vurderes, at koblingen er tilstrækkeligt afspejlet i partnerskabsaftalen og relevante afsnit af programmet, og Erhvervsstyrelsen vil sikre koordination med Beskæftigelsesministeriet m.fl.

Det skal sikres, at der ikke igangsættes overlappende indsatser mellem projekter indstillet af regionsrådene og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Overvågningsudvalget spiller en væsentlig rolle i at sikre koordinationen mellem indsatser via godkendelse af udvælgelseskriterier. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og regionsrådene kan derudover have dialog om koordinering af indsatser. Det vurderes på den baggrund, at der ikke er behov for strammere krav til høring og koordination, end hvad der følger af lov om administration.

Erhvervshusene tilbyder specialiseret vejledning med udgangspunkt i den enkelte virksomheds behov, herunder om hvordan fastholdelse, videreudvikling og rekruttering af kvalificeret arbejdskraft for at understøtte virksomhedens drift og udvikling. Erhvervshusene har i den forbindelse til opgave at henvise virksomhederne til relevante aktører og tilbud, herunder i uddannelses- og beskæftigelsessystemerne. Erhvervshusenes bestyrelser har alle udpeget en tilforordnet til de respektive Regionale Arbejdsmarkedsråd med henblik på at understøtte en sammenhængende indsats og videndeling om bl.a. arbejdsudbuddet og virksomhedernes behov. Der fremgår i lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond, Den Europæiske Socialfond Plus og Fonden for Retfærdig Omstilling, at regionernes indsats skal koordineres med De Regionale Arbejdsmarkedsråd. Kommunerne er repræsenteret i De Regionale Arbejdsmarkedsråd, hvilket vurderes at opfylde det grundlæggende krav til koordinering af indsatserne.

Opbakningen til uddelegering af de specifikke indsatsområder under prioritet 2 og 3 noteres, hvor specialiserede kompetencer og viden kan bringes i spil af de indstillingsberettigede aktører.

Erhvervsstyrelsen arbejder løbende på at gøre det lettere for først og fremmest virksomheder, men også for operatører at deltage i erhvervsfremmeprojekter.

Det vurderes, at Erhvervsstyrelsen har de nødvendige kompetencer og den nødvendige administrative kapacitet til at implementere indsatserne i socialfondsprogrammet. Desuden inddrager Erhvervsstyrelsen løbende relevante offentlige og private aktører i udarbejdelse af udbud af midler til kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelsestilbud, for at sikre at udbuddet har den rette kvalitet, fokus og sammensætning.

Det fremgår af den gældende strategi for decentral erhvervsfremme, at inddragelse af de aktører, som har tæt kontakt med virksomhederne, og som derigennem kan medvirke til at sikre, at indsatsen skaber lokalt engagement og forankring, er et vigtigt pejlemærke for alle indsatser.

2.4.2 Analyser og anbefalinger

Erhvervsstyrelsen inddrager efter behov relevante parter og aktører med henblik på at indsamle faglige input til indsatsbeskrivelser til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Det gælder fx Reformkommissionens rapport, som evt. også kan bruges som inspiration til Socialstyrelsens indsats og den regionale indsats.

I udmøntningen af programmet for Socialfonden Plus er der både behov for viden om de kortsigtede udfordringer med mangel på kvalificeret arbejdskraft og de langsigtede behov for kompetencer og uddannelser. Her bidrager fremskrivninger af arbejdsmarkedets fremtidige efterspørgsel efter arbejdskraft med relevant viden. Det bemærkes samtidigt, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråds fremskrivning understøttes af en analyse udarbejdet af HBS Economics og IRIS, som Erhvervsstyrelsen også henviser til. På denne baggrund er der ikke fundet anledning til ændring i programmet.

Der er behov for, at man ser nuanceret på nutidige og fremtidige mangler på arbejdsmarkedet og sikrer en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel, hvilket er forsøgt imødekommet ved at inddrage analyser af fremtidige uddannelsesbehov.

Erhvervsstyrelsen kender ikke til relevante analyser af balancen mellem udbud og kompetenceefterspørgsel af arbejdsmarkedsuddannelser (AMU). Der har tidligere været nedsat en ekspertgruppe, der blandt andet angiver, at AMU-uddannelserne kan afhjælpe noget af ubalancen mellem udbud og efterspørgsel efter faglært arbejdskraft, men rapporten er fra 2017. Det er endvidere op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse på baggrund af formålet med indsatsen at angive potentielle ansøgere i udmøntning af indsatser.

Det er op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse at prioritere midler til de områder, hvor bestyrelsen vurderer at virksomhedernes behov og efterspørgsel efter kompetencer er størst, herunder at prioritere evt. decentrale erhvervsfremmemidler til medfinansiering af indsatsen.

Indstilling

Det indstilles, at 'ungeguide' ændres til 'mentor' som foreslået af KL.

3. Konkrete bemærkninger

Kommentarer til høringssvarene vil blive givet med udgangspunkt i følgende overordnede emner:

- 3.1 Lokale erhvervsfyrtårne
- 3.2 Mere forskning og innovation i danske SMV'er
- 3.3 Udvikling af en velfærdsteknologisk styrkeposition
- 3.4 Digitalisering og SMV-rettede digitaliseringsløsninger
- 3.5 Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling
- 3.6 Grøn omstilling i de danske SMV'er
- 3.7 Levende og bæredygtige bymidter
- 3.8 Udvikling af turismeområder
- 3.9 Flere iværksættere
- 3.10 Flere faglærte og STEM-kompetencer
- 3.11 Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft
- 3.12 Social inklusion
- 3.13 Indsats for de socialt dårligst stillede
- 3.14 Fonden for Retfærdig Omstilling

3.1 Lokale erhvervsfyrtårne

Kommunernes Landsforening hilser velkomment, at der investeres i at udvikle de otte lokale erhvervsfyrtårne.

Erhvervshus Fyn og Business Region Fyn finder, at regionalfondsprogrammets prioritet 1 bør målrettes markedsrettede teknologier, som understøtter de lokale erhvervsfyrtårnes teknologiområder.

Business Region North Denmark peger på behovet for at samtænke Fonden for Retfærdig Omstilling med det nordjyske CCUS-fyrtårn.

Kommentar

Regeringen har med et flertal af folketingets partier indgået aftalen En ny reformpakke for dansk økonomi af 21. januar 2022, hvor 500 mio. kr. på tværs af Regionalfonden, Socialfonden Plus og Fonden for Retfærdig Omstilling er reserveret. til at støtte realiseringen af de lokale erhvervsfyrtårne.

Udmøntningen af Fonden for Retfærdig Omstilling vil således blive tænkt sammen med udviklingen af de lokale erhvervsfyrtårne, herunder det nordjyske CCUS fyrtårn.

Indstilling

Det indstilles, at der ikke foretages ændringer i udkastene.

3.2 Mere forskning og innovation i danske SMV'er

Dansk Erhverv, Energy Cluster Denmark og TEKNIQ Arbejdsgiverne finder det positivt, at regionalfondsprogrammet har fokus på forskning og innovation i SMV'erne.

DI, Landbrug & Fødevarer, Erhvervshus Nordjylland og Dansk Erhverv finder det positivt, at regionalfondsprogrammet i stigende grad fokuserer på udvikling af test- og demonstrationsfaciliteter.

DI og TEKNIQ Arbejdsgiverne finder det positivt, at der er fokus på at styrke sammenhængen mellem udmøntningen af strukturfondsprogrammer og europæiske programmer som fx Horisont Europa. DI fremhæver i den forbindelse behovet for vejledning og støtte til, at danske virksomheder kan hjemtage midler fra Digital Europa Programmet.

TEKNIQ Arbejdsgiverne, Erhvervshus Nordjylland og Dansk Kyst- og Naturturisme bakker op om programudkastets brede definition af innovation.

Energy Cluster Denmark bakker op om regionalfondsprogrammets fokus på samarbejde som vejen til øget innovationskraft, og at der fokuseres på proof-of-concept udviklingsprojekter.

DI bakker op om den øgede fleksibilitet i sammensætningen af innovationssamarbejder, så der er fokus på genstandsfeltet for samarbejdet frem for antallet af samarbejdspartnere. DI bakker ligeledes op om fokus på kombinationen af regionalfondsmidler med midler til kompetenceudvikling af Socialfonden Plus, ligesom det sker i det aktuelle Virksomhedsprogram.

Energy Cluster Denmark, Erhvervshus Hovedstaden og Erhvervshus Sjælland bakker op om, at innovationsindsatser også kan omfatte udvikling af virksomhedernes forretningsmodel og markedsimplementering af nye løsninger.

DI bakker op om, at der er fokus på opsøgende kontakt til virksomheder, som ikke er innovationsparate, men som ville have stor gavn af fx en IoT-løsning, da det vil være af afgørende betydning for fastholdelsen af produktionsarbejdspladser i Danmark.

TEKNIQ Arbejdsgiverne og Landbrug & Fødevarer fremhæver behovet for, at regionalfondsprogrammet implementeres med fokus på hele industriens værdikæde.

DI og Landbrug & Fødevarer finder, at der fortsat skal være fokus på at udmønte regionalfondsmidlerne gennem klyngeorganisationerne og erhvervshusene, da det kan medvirke til at minimere risikoen for overlap mellem henholdsvis erhvervsfremme og innovationsfremme. Erhvervshus Nordjylland ønsker, at der også kan støttes generelle innovationsindsatser, der ikke er hængt op på områderne for intelligent specialisering og de udpegede nationale klyngeorganisationer.

Kommunernes Landsforening efterlyser et mere entydigt fokus på offentlig-privat innovationssamarbejde, da det for mange af indsatserne vil kunne forløse et stort vækstpotentiale hos SMV'er og styrke deres grønne omstilling eller udvikling af velfærdsteknologiske løsninger.

Erhvervshus Sjælland efterspørger, at strukturfondsprojekter kan medfinansieres af Innovationsfonden.

KL, CenSec og Erhvervshus Nordjylland bakker op om, at store virksomheder kan deltage i innovationssamarbejder. CenSec efterspørger i den forbindelse øget deltagelse fra udenlandske store virksomheder.

Kommentar

Det følger af lov om erhvervsfremme, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse udbyder decentrale erhvervsfremmemidler og kan indstille om anvendelsen af EU's strukturfondsmidler til at prioritere klyngeindsatser. Midlerne skal understøtte bestyrelsens strategi for decentral erhvervsfremme. Det giver mulighed for, at Regionalfonden kan støtte et tæt samarbejde mellem klyngeorganisationer og erhvervshuse, så virksomhederne oplever den bedst mulige service fra den offentligt finansierede erhvervsfremme.

Erhvervshusene og klyngeorganisationerne spiller sammen med de regionale EU-kontorer en central rolle i at vejlede danske virksomheder om deres finansieringsmuligheder, særligt fra relevante EU-fonde. Erhvervsstyrelsen har specifikt for Digital Europa Programmet etableret en referencegruppe med repræsentanter for klyngeorganisationer, erhvervshuse, erhvervsorganisationer, universiteter, regionale EU-kontorer, styrelser og ministerier, som får informationer om bl.a. Digital Europas arbejdsprogram, og som kan give input til bemærkninger og videreformidle information til interessenter. På baggrund af digitaliseringspartnerskabets anbefaling til regeringen om et øget hjemtag fra programmet for et Digitalt Europa er det under afklaring, om regeringens kommende digitaliseringsstrategi kan følge op på anbefalingen.

Der er et stort potentiale i offentligt-privat innovationssamarbejde, men det vurderes, at regionalfondsprogrammet har fleksibilitet til at imødekomme den enkelte virksomheds behov. Endvidere skal Regionalfonden understøtte hele industriens værdikæde, men det vurderes tilstrækkeligt afspejlet i programteksten, særligt prioritet 2 om cirkulær økonomi.

Nationale midler fra fx Innovationsfonden kan typisk ikke medfinansieres af andre offentlige midler. Erhvervsstyrelsen har dog en løbende dialog med Innovationsfonden om konkrete muligheder for at koordinere og kombinere midler, så virksomheder fx kan udnytte de tilbud, som er bedst egnet til deres aktuelle behov.

Store udenlandske virksomheder kan deltage i strukturfundsprojekter, men de kan ikke modtage støtte som økonomisk partner. Udenlandske virksomheder kan ligeledes deltage som leverandører i projekter i overensstemmelse med reglerne for indkøb af ekstern bistand.

Indstilling

Det indstilles, at der i dialog med Europa-Kommissionen indsættes relevante indikatorer for Regionalfondens investeringer i test- og demonstrationsfaciliteter, så den type investeringer kan udgøre selvstændige projekter.

3.3 Udvikling af en velfærdsteknologisk styrkeposition

Danske Regioner, Kommunernes Landsforening og Region Syddanmark bakker op om regionalfundsprogrammets fokus på velfærdsteknologi, da det kan skabe grobund for vækst og eksport. Danske Regioner og Region Syddanmark finder dog, at det afsatte beløb er meget begrænset, da midlerne forventes anvendt i hele landet.

Energy Cluster Denmark undrer sig over, at velfærdsteknologi fremhæves som selvstændig prioritet med øremærkede midler, idet de finder det mere relevant at prioritere energi, miljø, transport og fødevarer.

Kommunernes Landsforening opfordrer til, at rammerne for samarbejdet bliver så smidige og fleksible som muligt, så samarbejdet kan tilpasses lokale udfordringer og muligheder. Kommunernes Landsforening anbefaler derudover, at der også er fokus på at udmønte midler til uddannelse af ledige på området.

Danske Regioner og Region Nordjylland efterspørger tydeligere beskrivelse i programmet af regionernes roller og kompetencer inden for velfærdsteknologi.

TEKNIQ Arbejdsgiverne fremhæver potentiallet i at sammentænke udviklingen af nye offentlige byggerier indenfor videns-, pleje- og sundhedssektoren med udviklingen af dertilhørende tekniske løsninger, der på sigt kan eksporteres.

Kommentar

Opbakningen til et øget fokus på velfærdsteknologi og ønsket om, at rammerne for samarbejdet bliver så smidige og fleksible som muligt er noteret. Det bemærkes, at strukturfondenes investering i området ikke står alene. I foråret 2021 udkom regeringen med en Life Science-strategi med snitflader til velfærdsteknologiområdet og derudover understøttes området både af Danish Life Science Cluster, Healthcare Denmark og af det nye Center for Offentlig-Privat Innovation, som er etableret i år. Regeringen har desuden med velfærdsaftalen på ældreområdet og med erhvervsfyrtårnet i hoved-

staden sat yderligere fokus på området. Implementering og brug af velfærdsteknologi på sundheds- og ældreområdet anses af regeringen som et vigtigt bidrag til at løse nogle af de demografiske og rekrutteringsmæssige udfordringer, som fremtidens velfærdssamfund står overfor. Derfor er det vigtigt, at rammerne i regionalfondsprogrammet afgrænser indsatsen fra de øvrige tiltag.

Energi, miljø, transport og fødevarer også er vigtige indsatsområder. I programmet prioriteres 530 mio. kr. (30 pct. af midlerne) til cirkulær økonomi, som forventes at være særligt relevant for de nævnte erhvervsområder.

Der er et stort potentiale i at tænke udviklingen af velfærdsteknologiske løsninger sammen med nye offentlige byggerier på tværs af sektorer.

Socialfondsprogrammet kan støtte opkvalificering, særligt af personer i beskæftigelse, men også af fx ledige seniorer og personer på kanten af arbejdsmarkedet.

Indstilling

Det indstilles, at teksten i regionalfondsprogrammet tilpasses, så midlerne kan understøtte en bred indsats. Dette indebærer, at midlerne fokuseres på demonstration af SMV'ers løsninger for kommuner og regioner mhp. etablering af samarbejde på implementeringsindsatsen i kommuner og regioner samt innovationsaktiviteter målrettet SMV'er. Ligeledes målrettes indsatsen for at øge optaget af SMV'er og iværksættere i de relevante økosystemer og innovationssystemer i bred forstand, herunder fokus på matchmaking, netværksskabelse og viden. Disse indsatser forventes at bidrage til øget omsætning og eksport.

3.4 Digitalisering og SMV-rettede digitaliseringsløsninger

Kommunernes Landsforening ser gerne, at Regionalfonden også kan understøtte virksomheder, som har behov for digitalisering på et grundlæggende niveau.

Landbrug & Fødevarer bakker ikke op om, at Regionalfonden skal støtte udviklingen af offentlige it-løsninger, men derimod virksomhedernes anvendelse af offentlige it-løsninger.

DI og TEKNIQ Arbejdsgiverne bakker fuldt ud op om udviklingen af nye offentlige digitale initiativer, der kan gøre det lettere for SMV'er at drive virksomhed. DI henstiller imidlertid til, at finansiering fra Regionalfonden betinges af, at der kan dokumenteres en konkret relevans for SMV'er. DI opfordrer ligeledes til, at nye it-løsninger bygger på systematiske brugertests af udvalgte SMV'er, ligesom de tager udgangspunkt i eksisterende markedsløsninger.

Kommunernes Landsforening finder generelt, at virksomheders adgang til data skal kunne understøttes af regionalfondsprogrammet, da der ligger et stort vækstpotentiale heri. Kommunernes Landsforening finder det derudover afgørende, at kommuner og kommunale selskaber, der besidder værdifulde data, kan indgå i samarbejde inden for energi- og klimadata.

Kommunernes Landsforening anbefaler, at regionalfondsprogrammet kan støtte kompetenceudvikling af ledige, så de har de rette kompetencer til at blive ansat i SMV'er og bidrage til den digitale omstilling. Kommunernes Landsforening anbefaler generelt øget fokus på udvikling af lediges digitale kompetencer.

Landbrug & Fødevarer efterspørger cybersikkerhed som indsatsområde i Regionalfonden.

Kommunernes Landsforening mener, at Regionalfonden kan bidrage til finansiering af kommunernes udrulning af bredbånd til gavn for erhvervslivet og SMV'er.

Kommentar

Regionalfondsprogrammet kan støtte virksomhedernes behov for grundlæggende digitalisering under indsatsområdet Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling. Derudover findes der også andre værktøjer i Danmark til at imødekomme virksomhedernes basale behov for digitalisering, fx Virksomhedsprogrammet og SMV: Digital.

Erhvervsstyrelsen har udarbejdet en business case, der viser, at SMV'erne kan opnå en samlet effektiviseringsgevinst på op til 3 mia. kr. årligt ved at øge automatiseringen af virksomhedernes bogføring og indberetninger til det offentlige. Business casen tager udgangspunkt i kendte løsninger på markedet i form af digitale bogføringssystemer. Initiativet tager udgangspunkt i kendte teknologier og standarder, og videreudviklingen vil ske i tæt samarbejde med relevante aktører i markedet, fx udbydere af digitale bogføringssystemer, herunder involvere brugertests.

Initiativet for MitUdbud indebærer udvikling af et SMV-venligt udbudssystem, der vil reducere antallet af it-systemer, som virksomheder skal anvende, da det nationale udbudssystem skal håndtere alle danske udbudsbekendtgørelser. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens analyser peger på, at en væsentlig barriere for SMV'ernes deltagelse i offentlige udbud er manglende standardisering. Udbudssystemet støttet af Regionalfonden skal derfor være SMV-venligt ved bl.a. at matche virksomheders profil med offentlige kontrakter, så mindre virksomheder, der ikke har specialiserede tilbudsafdelinger, bliver præsenteret for flere relevante udbud. Dermed vil

det være nemmere for virksomheder at finde og tilgå relevante udbud, så de kan levere til det offentlige på lige vilkår uden brug af professionel rådgivning.

Socialfonden har fokus på støtte til kompetenceudvikling af ledige, så flere mennesker kan bidrage til den grønne og digitale omstilling.

Både udfordringen og potentialet, som cybersikkerhed udgør for danske virksomheder, anerkendes. Emnet indgår i perioden 2020-2023 som en del af erhvervsområdet Digitale teknologier i Danmarks strategi for intelligent specialisering, som Regionalfondens midler til innovation skal udmøntes inden for rammerne af.

Danmark ligger allerede i toppen i EU, når det gælder udbredelsen af bredbånd generelt. Pt. er der en restgruppe på ca. 4. pct. af danske boliger og virksomheder, som ikke kan få hurtigt bredbånd med en hastighed på mindst 100/30 Mbit/s. Det forventes, at markedet vil sørge for udrulning af hurtigt bredbånd til en stor del af restgruppen inden for de næste år. I 2025 forventer Energistyrelsen, at restgruppen vil være reduceret til ca. 1 pct.

Bredbåndspuljen giver mulighed for at søge om økonomisk støtte til bredbåndsp projekter i lokalområder, hvor der i dag er dårlig dækning, og hvor der ikke er udsigt til, at der kommer bedre dækning i de nærmeste år. Der er afsat 100 mio. kr. til Bredbåndspuljen i 2022.

Indstilling

Det indstilles, at der i regionalfondsprogrammets kapitel 1 tilføjes Digitaliseringspartnerskabets fire fundamentet for den digitale udvikling: ”digitale kompetencer, øget og ansvarlig anvendelse af data, stærk cybersikkerhed og tidssvarende digital infrastruktur”.

3.5 Stærkere SMV’er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

Kommunernes Landsforening bakker op om et bredere fokus på SMV’er, der ikke har et dokumenteret vækstpotentiale.

Erhvervshus Nordjylland og Erhvervshus Hovedstaden anerkender, at der lægges op til, at flere mulige slutprodukter kan støttes i projekterne end hidtil, fx ny forretningsmodel, strategi, handlingsplan osv.

Dansk Kyst- og Naturturisme og Erhvervshus Hovedstaden bakker op om, at der kan støttes implementering af nye forretningsmodeller, processer, maskiner og udstyr.

Erhvervshus Hovedstaden udtrykker bekymring for, at regionalfondsprogrammet afsætter for få midler til forretningsudvikling og internationalisering, som vurderes at være efterspurgt af SMV'erne.

Erhvervshus Sjælland peger på potentialet for SMV'ers internationalisering gennem samarbejde med store virksomheder.

Copenhagen Capacity foreslår, at muligheden for støtte til "at finde internationale samarbejdspartnere og tiltrække international arbejdskraft" og "hjælp til at finde relevante medarbejderkompetencer" føjes til regionalfondsprogrammets prioritet 1.3.

Kooperationen opfordrer til at støtte til generationsskifte også kan omfatte overdragelse til medarbejderejerskab.

Kommentar

Det går godt for dansk økonomi, hvorfor det vurderes, at generel forretningsudvikling kan nedprioriteres sammenlignet med perioden 2014-2020 til fordel for strukturelle satsninger på SMV-rettede digitaliseringsløsninger, forudsætningskabende turismeinfrastruktur og fremme af cirkulær økonomi. Samtidig bemærkes det, at der i udmøntningen af Regionalfondens midler til innovation forventes øget fokus på at omsætte virksomhedernes nye produkter og løsninger til forretning, vækst og eksport.

Anerkendelsen af de forenklinger, som er indført sammenlignet med lignende programtekst for 2014-2020 noteres.

Det bemærkes, at Regionalfonden i den nuværende formulering godt kan støtte internationalt samarbejde mellem virksomheder, men det ønskes at fastholde arbejdsdelingen mellem Regional- og Socialfonden Plus, så det fortsat er socialfondsprogrammet, som styrker virksomhedernes adgang til relevante kompetencer, nationalt og internationalt.

Det anerkendes, at overdragelse til medarbejderejerskab også kan være relevant ved generationsskifte, og muligheden tilføjes til regionalfondsprogrammet. [

Indstilling

Det indstilles, at støtte til "rådgivning til generations- og ejerskifte, herunder overdragelse til medarbejderejerskab" føjes til som mulighed i regionalfondsprogrammet under indsatsområdet *Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling*.

3.6 Grøn omstilling i de danske SMV'er

KL, TEKNIQ Arbejdsgiverne og DI bakker generelt op om fokus på grøn omstilling, herunder det brede fokus på grøn omstilling af enkeltvirksomheder såvel som værdikæder.

UdviklingsRåd Sønderjylland finder regionalfondsprogrammets fokus på cirkulær økonomi for snæver, idet man også ser behov for at investere i omstillingen af energiforbruget.

Kommunernes Landsforening og Ringkøbing-Skjern Kommune peger på, at kommuner og offentlige selskaber er værdifulde partnere i cirkulær økonomi og symbioseprojekter og vil kunne agere testfacilitet for nye produkter og løsninger. Det er vigtigt, at SMV'er kan få støtte til at deltage i samarbejde med fx kommunale vandselskaber. DI savner i den forbindelse en præcision af, hvilke partnerskaber mellem offentlige og private der hentes til.

Danske LAG peger på behovet for lokal forankring af den grønne omstilling.

DI opfordrer til, at lovforslag om Lov om Miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet tages med i betragtning.

TEKNIQ Arbejdsgiverne opfordrer til koordination af konkrete indsatser med Klima- og Forsyningsministeriet.

Kommunernes Landsforening anbefaler fokus på opkvalificering af lediges kompetencer inden for grøn omstilling.

Landbrug & Fødevarer savner henvisning til den nye handlingsplan for øget dansk deltagelse i EU's grønne programmer.

Kommentar

Der er generelt behov for en grøn omstilling af energiforbruget i virksomhederne og samfundet. Derfor har regeringen målrettet væsentlige dele af genopretningsmidlerne i REACT-EU til grøn omstilling, hvilket Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse bl.a. har omsat til SMV: Grøn i regi af Virksomhedsprogrammet. Da der derudover allerede findes en række nationale og europæiske ordninger, der støtter omstillingen i energiforbruget, vurderes det, at det største potentiale for, at det nye regionalfondsprogram i Danmark kan skabe merværdi ligger i at støtte omstillingen til cirkulær økonomi, som gennem et lavere ressourceforbrug også vil bidrage til et mere effektivt og lavere energiforbrug. Desuden henledes opmærksomheden på, at de afsatte midler til innovation i regionalfondsprogrammet også forventes at bidrage til omstillingen af energiforbruget ved udvikling af nye teknologier og produktionsmetoder. Fonden for Retfærdig Omstilling vil også bidrage til omstillingen til bæredygtige energikilder. De nævnte indsatser

ses som komplementære i de kommende år, så regeringens ambitiøse klimamål kan nås.

Der er et stort potentiale, der ligger i offentligt-privat samarbejde. Det er ikke nærmere uddybet i programteksten, da der er åbenhed for både eksisterende og nye partnerskaber i udmøntningen.

Det fremgår af den gældende strategi for decentral erhvervsfremme, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse skal udmønte midlerne inden for rammerne af, at lokal forankring er et vigtigt pejlemærke for alle indsatser, herunder også den grønne omstilling.

Regeringen vil fremsætte et lovforslag, som indebærer, at affald til materialenyttiggørelse, herunder genanvendeligt affald, fra husholdninger skal udbydes på det private marked. Lovforslaget vil medføre, at kommunerne fremadrettet ikke må deltage i aktiviteter forbundet med sortering og behandling af affald til materialenyttiggørelse. Regionalfondsprogrammets investeringer i cirkulær økonomi kan styrke SMV'ernes rolle i affaldshåndteringen og giver gode muligheder for, at kommuner og virksomheder kan finde deres roller under de nye rammevilkår.

Arbejdsdelingen mellem Regionalfonden og Socialfonden Plus betyder, at Socialfondsprogrammet er den primære kilde til støtte til kompetenceudvikling af ledige. Det fremgår af Erhvervsfremmebestyrelsens udmøntningsplan for 2022, at der vil være fokus på kompetencer til den grønne omstilling, herunder også opkvalificering, særligt af personer i beskæftigelse men også af fx ledige seniorer og personer på kanten af arbejdsmarkedet.

Handlingsplanen til fremme af dansk deltagelse i EU's grønne programmer har til formål at bidrage til den grønne omstilling ved at optimere dansk deltagelse i grønne EU-programmer - særligt i lyset af det nye, historisk høje og grønne EU-budget, hvor flere og flere midler konkurrenceudsættes og derfor kræver en ekstra indsats at hjemtage. Det gøres ved at skabe bedre rammer for, at danske aktører kan deltage i de grønne EU-programmer. Det sker via interessevaretagelse, bedre rådgivning og kommunikation på tværs af den danske administration, herunder mellem forvaltningsmyndigheden for regionalfonden og de andre styrelser med ansvar for relevante EU-fonde. Hovedfokus i planen er de konkurrenceudsatte midler, men programmer som Regional- og Socialfonden nævnes også, da de indgår i "fødekæden" for de konkurrenceudsatte midler og kan hjælpe med at forberede virksomhederne i de større programmer.

Indstilling

Det indstilles, at det nævnte lovforslags konsekvenser for cirkulær økonomi afspejles i regionalfondsprogrammets programstrategi, og at der i

partnerskabsaftalen henvises til handlingsplanen for fremme af dansk deltagelse i EU's grønne programmer.

3.7 Levende og bæredygtige bymidter

Kommunernes Landsforening og Dansk Kyst- og Naturturisme finder det positivt, at Regionalfonden målrettes udvikling af levende bymidter.

Kommunernes Landsforening er positiv over for, at regionalfondsprogrammet kan støtte offentlig-private bysamarbejder.

Kommunernes Landsforening bakker i den forbindelse op om, at der kan gives støtte til mindre byer end i programperioden 2014-2020 samt at også større byer kan modtage støtte, hvis de oplever lignende udfordringer, som de mindre byer. Kommunerne Langeland, Ærø, Faaborg-Midtfyn og Svendborg påpeger dog, at de beskrevne indsatser i regionalfondsprogrammet også er relevante for virksomheder i endnu mindre byer og i oplandet til byerne. Kommunernes Landsforening ønsker dog en udvidelse af, hvilke typer aktiviteter der kan gives støtte til, så det i højere grad overlades til den enkelte kommune, fx at støtte bysamarbejder, der har fokus på fysisk omstilling af bymidten.

Kommunerne Langeland, Ærø, Faaborg-Midtfyn og Svendborg finder, at det afsatte beløb er for lille, særligt i relation til behovet for kompetenceudvikling, som der bør afsættes en særskilt pulje til.

Kommunernes Landsforening og Danske Destinationer ønsker, at indsatserne for turisme og levende bymidter i højere grad sammentænkes, så kommunerne har mulighed for at integrere de to indsatser.

Kommunernes Landsforening og flere kommuner finder, at det ikke bør være et formelt ansøgningskriterium, at kommunerne skal udarbejde integrerede og separate bystrategier.

Dansk Erhverv finder, at der ikke bør stilles krav om et meget formelt samarbejde med fælles vision, organisering, økonomi mv. for involverede deltagere, da det kan begrænse interessen fra kommercielle interessenter og aktører.

Dansk Erhverv foreslår, at aktiviteterne etableres med et projekt-lead repræsenterende offentlige og kommercielle interesser og aktører, der udarbejder, organiserer og driver de angivne elementer, som øvrige kommercielle aktører kan deltage i efter behov.

Dansk Erhverv understreger, at deltagelse i udvikling af bymidter ikke bør baseres på eller reguleres af national lovgivning eller lokal regulering, hvor

kommercielle interessenter og aktører pålægges tvungen deltagelse. DI peger i den forbindelse på, at en række byudviklingsaktiviteter har vist, at stor opbakning, deltagelse og engagement kan etableres gennem frivillig, netværksorienteret og uformel organisering.

Kommunernes Landsforening mener, at der generelt bør være fokus på ikke at øge de administrative processer og beslutningsniveauer, da det er vigtigt, at beslutningerne er politiske og afspejler partnerskabsprincippet. Derudover orienterer Kommunernes Landsforening om, at Kommunernes Landsforening ikke på det foreliggende grundlag i programteksten kan tage stilling til det planlagte indstillingsudvalg for bæredygtig byudvikling.

Kommentar

Regeringen er meget bevidst om de udfordringer, som mindre byer og oplandet har, og har derfor sænket grænsen for antal indbyggere i byer i målgruppen for midlerne til bæredygtig udvikling i dialog med Europa-Kommissionen. Udvidelsen af målområdet for midlerne betyder, at der ikke kan forventes indsats i alle byer med 4.000 indbyggere eller mere. En yderligere udvidelse af målområdet vil lægge yderligere pres på midlerne. Regeringen har fokus på området, hvorfor der er iværksat en række andre tiltag for at imødegå de udfordringer, som mindre byer og oplandet til byerne oplever. Der er fx indgået en bred politisk aftale om Mere liv i bymidter og landdistrikter, som indeholder indsats i både provinsbyerne og landdistrikterne. Det bemærkes endvidere, at flere eksisterende projekter med fokus på kompetenceudvikling finansieres af Socialfonden i øjeblikket. Dette vil også være muligt i den kommende periode.

Programkravet om en lokalt forankret strategisk ramme for indsatsen forventes at bidrage til samtænkningen mellem indsats for levende bymidter og turisme. Samtidig bemærkes det, at turismeindsatsen har et målrettet fokus på infrastrukturinvesteringer, mens indsatsen for levende bymidter har et bredere sigte. Dermed kan den enkelte kommune vælge, hvilken type indsats der passer bedst til lokale behov og potentialer. Der kan også som noget nyt søges støtte til udarbejdelse af bystrategier, hvor relevant. Det er ikke en mulighed ifølge EU-reglerne at fravige kravet om en integreret bystrategi, men som det fremgår af programudkastet kan eksisterende strategier og planer anvendes til ansøgninger, hvis disse lever op til EU-kriterierne for helhedsorienterede bystrategier.

Programudkastet er formuleret så fleksibelt som muligt, og der er mulighed for at kombinere de fire indsats typer, så bysamarbejder fx kan handle om fysisk omstilling af bymidten. Dette præciseres i programteksten.

Selv om Business Improvement Districts (BID) fremhæves som eksempel i programteksten, vil der ikke i samme omfang som ved BID'er i udlandet

blive stillet krav om et forpligtende samarbejde, hvor alle aktører skal deltage, sådan som Dansk Erhverv udtrykker bekymring for. Bysamarbejder i Danmark er baseret på frivillighed, da lovgivningen ikke giver mulighed for den forpligtende samarbejdsform BID, som findes i flere lande i EU og USA. Ligeledes er regeringen opmærksom på, at der i Partnerskab for levende bymidter ikke var enighed om behovet for og hensigtsmæssigheden i at introducere den forpligtende samarbejdsform i Danmark.

Hvis man som virksomhed eller anden juridisk enhed frivilligt indtræder i et strukturfondsprojekt, så forpligter man sig som økonomisk partner i overensstemmelse med støtteberettigelsesreglerne og vilkårene for det pågældende tilsagn.

De administrative processer skal ikke øges unødigt, men det er samtidig vigtigt, at udmøntningen af midlerne til bæredygtig byudvikling forankres i et byindstillingsudvalg for bæredygtig byudvikling, som har en tæt kobling til regeringens partnerskab for levende bymidter.

Indstilling

Det indstilles, at det præciseres i regionalfondsprogrammet, at støttede bysamarbejder mellem offentlige og private aktører ikke er begrænset til kompetenceudvikling mv., men også kan handle om fysisk udvikling af bymidter.

3.8 Udvikling af turismeområder (turismeinfrastruktur)

DI, Erhvervshus Fyn, Business Region Fyn, Dansk Kyst- og Naturturisme og Danske Destinationer finder det positivt, at Regionalfonden kan støtte investeringer i forudsætningsskabende turismeinfrastruktur.

Kommunernes Landsforening bakker op om, at Regionalfonden kan understøtte modning af infrastrukturen ”rundt om” potentielle investeringer i overnatningskapacitet, så disse muligheder bliver mere attraktive for investorer.

Danske Destinationer bakker op om kravet i programudkastet, at projekter skal have potentiale for synergi med Socialfonden Plus, men det bør ikke være en forudsætning, at der på ansøgningstidspunktet planlægges en socialfondsindsats, da der kan være tidsmæssig forskydning mellem indsatserne.

Kommunernes Landsforening og Danske Destinationer er enig i analysen af, at Danmark halter bag efter andre lande, hvad angår investeringer i bl.a. overnatningskapacitet, der imødekommer udviklingen i turisternes ønsker til fx bæredygtighed. Kommunernes Landsforening og Danske Destinationer foreslår, at turisme fremhæves som et erhverv, der i høj grad har brug for indsatser for grøn omstilling. Kommunernes Landsforening og Danske

LAG lægger derudover vægt på, at regionalfondsindsatsen skal skabe et mere bæredygtigt turismeerhverv. Kommunernes Landsforening finder det i den sammenhæng vigtigt, at indsatserne tager udgangspunkt i den kommende nationale turismestrategi for bæredygtig vækst i dansk turisme.

Danske Destinationer finder, at grøn mobilitet bør fremhæves som indsatsområde. Her tænkes især på "last mile" udfordringer, som gør det vanskeligt for rejsende at nå det sidste stykke vej videre fra stationen til de naturområder eller attraktioner, som er målet for rejsen.

Danske Destinationer undrer sig over, at investordialog og lokalbefolkningens opbakning og engagement er angivet som forudsætninger for at opnå støtte, da det kan være svært at demonstrere tidligt i et anlægsprojekt. Danske Destinationer ser hellere, at det indgår som kriterier ved vurderingen af ansøgninger om støtte.

Kommunernes Landsforening mener, at der bør være mere fokus i Regionalfondens på kompetenceløft og uddannelse i turismen frem for isoleret set at genskabe jobs for især ufaglærte.

Kommentar

Regeringen er på vej med en national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, som vil lægge de overordnede linjer og pejlemærker for turismen frem mod 2030. Turismeindsatser i regionalfondsprogrammet vil understøtte implementeringen af den nationale strategi.

Regeringen har understreget i programstrategien, at turismeerhvervet har brug for indsatser for grøn omstilling. Derfor gælder Regionalfondsprogrammets indsatser for at støtte den grønne omstilling alle erhverv, også turismeerhvervet.

Det vurderes, at "last mile"-udfordringer kan tilgodeses under indsatsen for turismeinfrastruktur i det omfang, det indgår som en integreret del af et projekt, der opfylder indsatsens overordnede formål, om at understøtte en helhedsorienteret udvikling af et sammenhængende turismeområde.

Regionalfondsprogrammets indsatser for at støtte den grønne omstilling gælder alle erhverv, også turismeerhvervet.

Det vurderes, at der er behov for kompetenceløft og uddannelse i turismeerhvervet. Kompetenceløft er dog fokus for Socialfonden Plus, mens Regionalfonden kan støtte de forudsætningsskabende investeringer i turismeinfrastruktur. Derfor er der lagt op til synergi mellem de to programmer, men det er ikke en forudsætning for støtte, at der på ansøgningstidspunktet er konkrete planer om en socialfondsindsats. Det er en forudsætning for støtte, at man på ansøgningstidspunktet forklarer sammenhænge mellem

den planlagte investering og de lokale kompetencebehov, som investeringen vil kunne afstedkomme.

Investordialog og lokalbefolkningens opbakning og engagement er ikke angivet som forudsætninger for støtte, men står som elementer, der kan lægges vægt på ved tildeling af tilsagn.

Indstilling

Det indstilles, at turismens behov for grøn omstilling tilføjes i regionalfondsprogrammet.

3.9 Flere iværksættere

Erhvervshus Hovedstaden anerkender inklusionen af iværksættervirksomheder i Regionalfondens målgruppe. Udviklingsråd Sønderjylland mener, at iværksætterindsatsen passer bedre i regionalfondsprogrammet end i socialfondsprogrammet.

Erhvervshus Fyn mener, at de forskellige iværksætterindsatser bør samordnes – men udmøntes lokalt, da det er her iværksætterne orienterer sig.

Danske LAG peger på behovet for særlige indsatser for iværksættere i landdistrikterne, mens Erhvervshus Sjælland efterspørger regionale indsatser for sjællandske iværksættere.

DI mener, at der skal være fokus på kvindelige iværksættere, men også eksportorienterede og grønne iværksættere. Erhvervshus Nordjylland foreslår, at der åbnes op for flere minoriteter som iværksættere, og at kvindelige iværksættere blot nævnes som et eksempel.

TEKNIQ Arbejdsgiverne foreslår, at iværksætterindsatsen omfatter kompetencer inden for ejerskifte.

Erhvervshus Fyn mener ikke, at det bør være en særskilt målsætning at øge overlevelsesraten i nye virksomheder, da det kan give et fejlagtigt fokus på virksomheder, der ikke er levedygtige.

Kooperationen påpeger, at iværksætteri også kan være demokratiske virksomheder, der ejes i fællesskab af medarbejdere eller andre, hvor det samfundsnyttige er det styrende.

Kommentar

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse prioriterer og målretter udbuddet af socialfondsmidler til de områder, hvor behovet er størst og hvor midlerne finder bedst anvendelse. Det vil være op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, om der igangsættes særlige indsatser for regionale og lokale ud-

fordringer, herunder sjællandske virksomheders. Det følger af EU-reglerne, at ca. 32 pct. af regional- og socialfondsmidlerne målrettes Sjælland, idet Sjælland er kategoriseret som overgangsregion pga. et relativt lavt BNP pr. indbygger.

Socialfundsprogrammet Plus udelukker ikke indsatser for eksportorienterede og grønne iværksættere eller minoriteter. Regeringen mener, at det er væsentligt, at alle gode ideer bliver udviklet og gjort til virkelighed. Derfor skal ingen iværksættere møde unødige barrierer, der forhindrer deres iværksætterdrøm, på baggrund af deres køn, uddannelse, alder eller bopæl. Regeringen har særligt fokus på iværksættere med grønne forretningspotentialer og kvindelige iværksættere, hvorfor de to faglige områder nævnes eksplicit i programmet. Det fremgår endvidere af programmet, at personer med anden etnisk herkomst og udsatte kan have behov for en særlig indsats for at styrke dem i at vælge en karriere som iværksætter. Det vil på den baggrund være op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse at beslutte, om der skal igangsættes særlige indsatser målrettet bestemte målgrupper.

Regeringen mener, at det er væsentligt, at vi får alle gode ideer udviklet og gjort til virkelighed. Derfor skal ingen iværksættere møde unødige barrierer, der forhindrer deres iværksætterdrøm, på baggrund af deres køn, uddannelse, alder eller bopæl.

Kompetencer til ejerskifte kan ikke være omfattet af indsatser om iværksætteri under Socialfonden Plus. Imidlertid kan en indsats om generationskifte støttes under Regionalfondsprogrammets indsats om forretningsudvikling.

Det fremgår eksplicit i regionalfondsprogrammet, at programmet generelt kan støtte iværksættervirksomheder, der har etableret sig med CVR-nummer. Regeringen vurderer dog, at der også er behov for støtte til iværksættere og potentielle iværksættere, som endnu ikke har etableret en virksomhed, og her er Socialfonden Plus mere oplagt end Regionalfonden, hvorfor Udviklingsråd Sønderjyllands hørings svar ikke imødekommes.

Danmark ligger højt på etableringsraten, men under OECD-gennemsnittet, når der måles på de nye virksomheders evne til at overleve det første år. Det kan være tegn på en høj markedsdynamik, hvor det er nemt at starte virksomhed, og hvor mange hurtigt lukker igen, hvis de ikke er konkurrencedygtige. Det kan også skyldes manglende viden, kompetencer og forretningsforståelse i opstartsfasen, hvorfor det vurderes relevant at have fokus på at øge overlevelseshraten i nye virksomheder.

Iværksætterindsatsen kan være rettet mod at fremme socialøkonomisk, demokratisk og/eller bæredygtigt iværksætteri, fx kompetenceudvikling inden

for virksomhedsformer, herunder fællesskabsbaserede ejerformer, demokratisk ledelse, og forretningsmodeller, der kombinerer økonomisk og samfundsmæssig værdiskabelse. I den sammenhæng giver det mening at inddrage socialøkonomiske virksomheder i gennemførelsen af indsatsen. Regeringen er enig i, at demokratiske virksomheder er vigtige at understøtte og anerkender behovet for, at dette fremgår eksplicit af programteksten.

Indstilling

Det indstilles, at teksten i socialfondsprogrammet justeres, så det fremgår, at indsatsen kan fremme demokratisk iværksætteri, fx kompetenceudvikling inden for virksomhedsformer, herunder fællesskabsbaserede ejerformer.

3.10 Flere faglærte og STEM-kompetencer

Kommunernes Landsforening foreslår, at indsatsen omfatter arbejdet med at motivere og opkvalificere unge til at starte og gennemføre en uddannelse. TEKNIQ Arbejdsgiverne finder det afgørende for udviklingen af nye teknologier, at søgningen og tilslutningen til erhvervsuddannelserne øges.

Danske Destinationer mener, at det er oplagt, at indsatsen kan give ufaglærte et kompetence- og uddannelsesløft, hvilket kan hjælpe til en fastholdelse af medarbejdere såvel som et kvalitetsløft i serviceniveauet.

DI mener, at det er mere vigtigt at fremhæve behovet for, at flere studenter tager en erhvervsuddannelse frem for overgangen fra grundskole til erhvervsuddannelse. DI opfordrer til indsatser målrettet de studenter, der sent eller aldrig kommer i gang med en erhvervs- eller videregående uddannelse. Danske Regioner opfordrer Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til at åbne en ansøgningsrunde, som retter sig mod gruppen af unge 16-24-årige, som står uden job eller uddannelse, og som mangler støtte.

DI gør opmærksom på, at en vigtig forudsætning for en bred uddannelsesdækning er, at der kan opretholdes en tilstrækkelig uddannelseskvalitet. DI mener derfor, at der er behov for at understøtte elevernes mobilitet.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) påpeger, at den grønne omstilling ikke kun kræver tekniske kompetencer, men også digitale og merkantile. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) påpeger i den forbindelse nødvendigheden af, at digitaliseringskompetencer tænkes bredt og omfatter børn, unge, voksne og ældre på og uden for arbejdsmarkedet.

Erhvervshus Nordjylland foreslår et nyt fastholdelsesfokus, fx - ”Fastholdelse af den ældre del af arbejdsstyrken i nuværende og/eller nye virksomheder”. Dansk Kyst- og Naturturisme mener, at det er vigtigt, at indsatsen ikke alene bundes i den enkelte virksomheds erkendte kompetencebehov, men også kan tage udgangspunkt i et brancheerkendt behov. Hvormed indsatsen bør rumme aktiviteter til at afklare virksomhedernes kompetencebehov og dermed modne virksomheder til indgå i indsatser for at løfte medarbejdernes kompetenceløft.

Erhvervshus Nordjylland opfordrer til, at paletten af virkemidler, der kan bidrage med kompetenceudvikling, også indeholder fx private rådgivere. Ringkøbing-Skjern Kommune anfører, at det skal være muligt at tilbyde grønt kompetenceløft til private rådgivere og konsulenter i lokale erhvervs-huse.

Dansk Erhverv mener, at der er behov for en indsats for at skabe en mere praksisfaglig og anvendelsesorienteret (grund)skole.

TEKNIQ Arbejdsgiverne fremhæver behovet for, at indsatserne samtænkes med de uddannelsesfonde, som virksomhederne allerede betaler ind til. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) kvitterer for programmets fokus på manglen på praktikpladser, men savner en kobling til udmøntningen af trepartsaftalen af november 2020 om flere lærepladser og entydigt ansvar. DI mener, at det bør være et krav, at indsatser der har fokus på indholdet og kvaliteten i erhvervsuddannelser, skal koordineres med de faglige udvalg i erhvervsuddannelsessystemet.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) ser gerne, at indikatorerne har større fokus på kvalitative effekter fremfor kvantitative. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) mener desuden, at der bør afsættes midler til at lave opfølgning på deltagerne senere hen – fx. fem år efter deltagelse – hvor det længerevarende resultat af et projekt vil være tydeligere.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) opfordrer til, at der i opkvalificeringen af voksne skelnes mellem erhvervsuddannelsen for voksne (EUV) og AMU, hvor det kan være en ide at have indikatorer for både en AMU-opkvalificering og en EUD/længere uddannelse.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) undrer sig over at indikatorerne ikke giver rum for at lave indsatser, der motiverer unge til at tage en erhvervsuddannelse, på grundskolens mellemtrin.

Kommentar

Forslagene til, at indsatser omfatter arbejdet med at motivere og opkvalificere unge til at starte og gennemføre en uddannelse noteres, herunder

målrettet de studenter, der sent eller aldrig kommer i gang med en erhvervs- eller videregående uddannelse. Det er imidlertid op til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse at stå for den konkrete udmøntning af indsatser, jf. lov om erhvervsfremme. Forslaget til at skabe en mere praksisfaglig og anvendelsesorienteret (grund)skole noteres. Denne type indsatser er beskrevet i prioritet 2 i det regionale kapitel. Det er imidlertid op til regionsrådene at stå for den konkrete udmøntning af indsatser.

Det noteres, at den grønne omstilling ikke kun kræver tekniske kompetencer, men også digitale og merkantile. De merkantile kompetencer er omfattet af grønne kompetencer, som adresseres under fx prioritet 1 og 2. Forslaget til et nyt fastholdelsesfokus, fx - "Fastholdelse af den ældre del af arbejdsstyrken i nuværende og/eller nye virksomheder", samt at indsatsen også kan tage udgangspunkt i et brancheerkendt behov, fremgår eksplicit af programteksten (s. 32).

Socialfonden Plus er rettet mod kompetenceudvikling i virksomheder. Private rådgivere kan i deres rolle som SMV indgå i indsatser under Regionalfonden om forretningsudvikling, hvis de i øvrigt opfylder kravene til indsatsen. Programteksten udelukker ikke bestemte leverandører, fx private, fra at levere kompetenceudviklingsforløb.

De tværkommunale erhvervshuse tilbyder specialiseret vejledning med udgangspunkt i den enkelte virksomheds behov, herunder hvordan ressourceeffektivitet og omstilling til cirkulære forretningsmodeller kan understøtte virksomhedens drift og udvikling. Erhvervshusene har i den forbindelse til opgave at henvise virksomheder til relevante erhvervsfremmeordninger og -aktører såvel som private rådgivere, investorer mv., fx SMV:Grøn, der tilbyder støtte til rådgivning, investering og kompetenceudvikling indenfor grøn omstilling og bæredygtighed. Erhvervshusene arbejder systematisk og kontinuerligt med udvikling af medarbejdernes kompetencer, så virksomhedskonsulenterne i erhvervshusene altid har aktuel viden om virksomhedsdrift, forretningsmodeller og tendenser i samfundet.

Der er potentiale for at samtænke indsatserne med de uddannelsesfonde, som virksomhederne allerede betaler ind til. Endvidere noteres, at der savnes en kobling til udmøntningen af trepartsaftalen af november 2020 om flere lærepladser og entydigt ansvar, samt at det bør være et krav, at indsatser, der har fokus på indholdet og kvaliteten i erhvervsuddannelser, skal koordineres med de faglige udvalg i erhvervsuddannelsessystemet. Erhvervsstyrelsen inddrager efter behov relevante parter med henblik på at indsamle faglige input til indsatsbeskrivelser til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, fx om behov for koordinering med specifikke indsatser og/eller aktører. Det vil være op til de kommende projekter at konkretisere og udfylde potentialet for synergi, og det vil være en forudsætning for støtte,

at man forholder sig til, hvordan man skaber merværdi og koordinerer med eksisterende indsætter.

Programindikatorerne er opstillet i fællesskab med Europa-Kommissionen og skal gøre det muligt at følge både implementeringen af programmet og fremdriften i de enkelte projekter. Det er et krav, at projekterne bidrager til programmets mål og de fastsatte indikatorer. Herudover har de enkelte projekter mulighed for at opstille supplerende projektspecifikke indikatorer.

Ud over den kvantitative opfølgning forventes hovedparten af projekterne at blive evalueret af en ekstern evaluator, der især vil have fokus på den kvalitative del af resultatskabelsen. Der er en række forhold, der gør det vanskeligt at måle de langsigtede resultater skabt af enkeltprojekter, men der vil blive gennemført målinger af de langsigtede resultater, hvor der måles på tværs af flere projekter.

I Socialfonden Plus er der angivet specifikke målsætninger, hvor der skelnes mellem formel uddannelse (erhvervsuddannelser og videregående uddannelser) og uformel uddannelse, som blandt andet kan omfatte AMU-opkvalificering. Programmet har derfor indikatorer, der måler både på AMU-opkvalificering og på erhvervsuddannelser. Indikatorer, der er rettet mod unge i grundskolen, indgår i den regionale indsats under prioritet 2 og derfor ikke under prioritet 1.

Indstilling

Det indstilles, at der ikke foretages ændringer i udkastet.

3.11 Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft

DI mener, at velkvalificeret international arbejdskraft er afgørende for at sikre det nødvendige udbud af arbejdskraft. Copenhagen Capacity mener i den forbindelse, at det bør nævnes i programstrategien for socialfondsprogrammet (s. 15), at udenlandsk arbejdskraft er en væsentlig del af løsningen for at sikre arbejdskraftsudbuddet. Copenhagen Capacity mener ligeledes, at gruppen af medrejsende ægtefæller rummer et stort potentiale, som kan bidrage til at øge arbejdsstyrken og understøtte eksportevnen hos virksomhederne, og bør nævnes eksplicit i programteksten (s. 32)

Copenhagen Capacity finder, at der er et øget behov for færre og større projekter, men samtidig bør den regionale forankring sikres af hensyn til nærhed og relevans for virksomhederne.

DI efterspørger muligheden for, at tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft kan kobles med undervisningsforløb på fremmedsprog.

Udviklingsråd Sønderjylland spørger, hvor det fremgår i programmerne der er mulighed for at tiltrække udenlandsk arbejdskraft og studerende.

Copenhagen Capacity ønsker at tilføje en indikator: ”Antal udenlandske kandidater, der er påvirket til at udvise konkret interesse i at arbejde i Danmark”. Copenhagen Capacity mener ligeledes, at der skal være mulighed for at registrere deltagere, selvom de ikke har (dansk) CPR-nummer.

Copenhagen Capacity mener at det er en forudsætning for at fastholde internationale studerende, at indsatsen sigter på at skabe relevante studiejobs og ikke udelukkende ordinær beskæftigelse.

Kommentar

I Socialfonden Plus er der mulighed for indsatsen, som tiltrækker udenlandsk arbejdskraft og studerende. Et virkemiddel under denne type indsats kan fx være undervisningsforløb på fremmedsprog. Programmet udelukker ikke, at medrejsende ægtefæller kan indgå som deltagere, der gennemfører beskæftigelsesrettede forløb.

Det noteres, at det bør fremgå tydeligere, at ansættelse af udenlandsk arbejdskraft også kan være et virkemiddel til at imødekomme virksomhedernes mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvilket tilføjes i programstrategien.

Det fremgår af den gældende strategi for decentral erhvervsfremme, at inddragelse af de aktører, som har tæt kontakt med virksomhederne, og som derigennem kan medvirke til at sikre, at indsatsen skaber lokalt engagement og forankring, er et vigtigt pejlemærke for alle indsatsen.

Indikatorerne under prioritet 1.2 udelukker ikke, at internationale studerende kan deltage i projektrelevante studiejobs med henblik på at imødekomme virksomhedernes mangel på kvalificeret arbejdskraft. Studiejobs kan ikke angives som en programfastsat indikator, men et projekt kan opstille supplerende indikatorer, der måler dette. Socialfonden Plus giver mulighed for i mindre omfang at støtte fx kampagner og lignende, der skal påvirke udenlandske arbejdstageres interesse for at arbejde i Danmark. Men indsatsen skal resultere i deltagere, der kommer til Danmark og gennemfører beskæftigelsesrettede forløb. Derfor er der ikke opstillet en indikator, der kan måle på denne type indsatsen. Der er behov for at indsamle oplysninger om deltagernes CPR nr., da opgørelsen af en række indikatorer er baseret på data fra Danmarks Statistik.

Indstilling

Det indstilles, at teksten i programstrategien justeres, så det fremgår tydeligere, at ansættelse af udenlandsk arbejdskraft også kan være et virkemiddel til på kort sigt at imødekomme virksomhedernes mangel på kvalificeret arbejdskraft.

3.12 Social inklusion

Kommunernes Landsforening mener, at der bør afsættes flere midler til social inklusion, herunder til at styrke sprogkunderskaber.

Danske Destinationer mener, at initiativet omkring social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse kan understøtte, at flere finder vej til et job i turismebranchen.

Dansk Erhverv mener, at der er brug for at styrke rammerne for FGU, så der er et stærkt tilbud til den gruppe af unge, der ikke er parate til job eller uddannelse.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) ønsker at gøre opmærksom på, at tilbuddet FVU Start også er essentielt at indtænke for målgruppen af ikke-vestlige borgere samt i kombination med AMU. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) påpeger derudover, at udsatte skal kunne opkvalificeres på faglige færdigheder såvel som sociale og personlige kompetencer.

Rådet for Socialt Udsatte mener, at indsatser, der fremmer brugen af det sociale frikort kunne med fordel indgå som en del af programmet. Rådet for Socialt Udsatte peger ligeledes på, at reglerne for modregning i ydelser kan være en barriere for udbredelsen af småjobs.

Rådet for Socialt Udsatte mener, at det er relevant at åbne op for indsatser, der søger at skabe bedre synergi mellem beskæftigelsesindsatser og socialområdet. Kooperationen opfordrer til, at det i programteksten gøres tydeligt, at indsatser for social inklusion kan støtte udvikling af partnerskaber mellem relevante aktører, herunder socialøkonomiske virksomheder, om beskæftigelse af borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

Kooperationen præciserer, at de socialøkonomiske virksomheders muligheder bør fremmes, mens det giver mening af styrke de ordinære virksomheders incitament og kompetencer til at ansætte fra kanten.

Kirkens Korshær anbefaler at øge samarbejdet med socialøkonomiske virksomheder, der er inkluderende overfor sårbare grupper.

Kommentar

Bemærkningerne om, at personer fra udsatte målgrupper skal have mulighed for at styrke sprogkunderskaber, og skal kunne opkvalificeres på faglige

færdigheder såvel som sociale og personlige kompetencer er noteret. Det vurderes, at det er tilstrækkeligt afspejlet i programmet (s. 45), hvor grundlæggende kvalifikationer kan omfatte sociale, personlige og faglige kompetencer.

Opfordringen til at præcisere, at de socialøkonomiske virksomheders muligheder bør fremmes er noteret, mens det giver mening at styrke de ordinære virksomheders incitament og kompetencer til at ansætte fra kanten, samt at indsatsen kan støtte udvikling af partnerskaber mellem relevante aktører, herunder socialøkonomiske virksomheder, om beskæftigelse af borgere på kanten af arbejdsmarkedet. Fokuspunkterne er afspejlet i programmet (s. 45), hvor indsatsen kan understøtte virksomheders, herunder socialøkonomiske, muligheder, kompetencer og incitament til at inkludere og fastholde borgere.

Det noteres, at reglerne for modregning i ydelser kan være en barriere for udbredelsen af småjobs. Imidlertid har Socialfonden Plus fokus på, at få timers beskæftigelse kan betyde en forøget livskvalitet og et socialt tilhørsforhold for udsatte borgere. Reglerne for modregning i ydelser reguleres ikke i programmet.

Det noteres endvidere, at der er brug for at styrke rammerne for FGU, at tilbuddet FVU Start også er essentielt at indtænke for målgruppen af ikke-vestlige borgere samt i kombination med AMU, og at indsatsen, der fremmer brugen af det sociale frikort, med fordel kunne indgå som en del af programmet. Socialfonden Plus adresserer aktiviteter i regi af FGU og FVU (s. 52 og 59 i programteksten). Fokuspunkterne er ikke nærmere uddybet i programmet, da rammerne for virkemidler målrettes i udmøntningen af indsatsen.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse prioriterer og målretter udbuddet af socialfondsmidler til de områder, hvor behovet er størst, og hvor midlerne finder bedst anvendelse. Erhvervsstyrelsen inddrager relevante parter med henblik på at få faglige input fx til relaterede indsatsen. Endvidere vil det være op til de kommende projekter at konkretisere og udfylde potentialet for synergi, fx mellem beskæftigelsesindsatsen og socialområdet, og det vil være en forudsætning for støtte, at ansøger forholder sig til, hvordan man skaber merværdi og koordinerer med eksisterende indsatsen.

Indstilling

Det indstilles, at der ikke foretages ændringer i udkastet.

3.13 Indsats for de socialt dårligst stillede

Rådet for Socialt Udsatte er enig i indsatsens målgruppe, men peger samtidig på andre marginaliserede grupper, herunder kvinder, LGBT-personer og ældre hjemløse (50+ år), som kunne have nytte af indsatsen.

Rådet for Socialt Udsatte påpeger vigtigheden af, at indsatsen støtter op om et tværsektorielt fokus på Housing First. Kirkens Korshær mener endvidere, at der er brug for indsatser, der kombinerer bolig, behandling og arbejde/forsørgelse.

Kirkens Korshær er bekymret for, om indsatsens fokus på unge-gruppen, vil betyde en nedprioritering af de hjemløse migranter, som har et andet behov for hjælp. Kirkens Korshær opfordrer også til, at målgruppen af hjemløse migranter fortsat prioriteres fremadrettet.

Kirkens Korshær deler målsætningen om at fremme social integration for dem der trues af fattigdom, men mener at dette bør udvides til at omfatte mennesker, som allerede er i fattigdom og hjemløshed.

Kommentar

Det noteres, at andre marginaliserede grupper, herunder kvinder, LGBT+ personer og ældre hjemløse kunne have nytte af indsatsen støttet af Socialfonden Plus. Disse grupper kan omfattes inden for målgrupperne 1) unge i hjemløshed eller i risiko for hjemløshed, 2) hjemløse, som bliver udskrevet til gaden og 3) hjemløse, som sover på gaden, kunne indgå i støttede aktiviteter, på lige fod med andre, hvorfor det ikke vurderes nødvendigt at målgrupperne indskrives separat i programmerne.

Opbakningen til et tværsektorielt fokus på Housing First, samt behovet for indsatser, der kombinerer bolig, behandling og arbejde/forsørgelse er noteret. ACT-metoden, som er en del af Housing First, er målrettet de allersvageste, og heri indgår både behandling, bolig og eventuel støtte til arbejde/forsørgelse, hvor der er fokus på borgerens behov. Aktiviteter under Socialfonden Plus skal supplere denne indsats og kan understøtte Housing First.

Opfordringen til, at målgruppen af hjemløse migranter fremadrettet fortsat prioriteres, at målgruppen udvides til at omfatte mennesker, som allerede er i fattigdom og hjemløshed, samt noterer sig bekymringen for, om indsatsens fokus på unge-gruppen vil betyde en nedprioritering af de hjemløse migranter, som har et andet behov for hjælp er noteret.

Tilskud fra Socialfonden Plus vil tilgå projekter, der bedst imødekommer udfordringer på hjemløseområdet for målgruppen af de socialt dårligst stillede, hvilket også omfatter mennesker, som allerede er i fattigdom og hjemløshed. Der er fokus på at stoppe kaotisk livsførelse, bryde isolation og på sigt afhjælpe hjemløshed eller risiko for hjemløshed. Det bemærkes, at hjemløse migranter, som i det tidligere FEAD-program, ikke er en direkte prioriteret målgruppe i Socialfonden Plus, men de er ikke undtaget.

Indstilling

Det indstilles, at der ikke foretages ændringer i udkastet.

3.14 Fonden for Retfærdig Omstilling

Fagbevægelsens Hovedorganisation ønsker, at det undersøges, om Fonden for Retfærdig Omstilling kan målrettes særligt udsatte brancher og faggrupper frem for udelukkende mod særlige geografiske områder.

Business Region North Denmark efterspørger, at regeringen snarest muligt udpeger de landsdele, som kan modtage midler fra Fonden for Retfærdig Omstilling mhp. Europa-Kommissionens godkendelse.

Kommentar

EU-forordningen om Fonden for Retfærdig Omstilling, som Europa-Parlamentet og EU-landene har vedtaget, stiller krav om, at midlerne fra Fonden for Retfærdig Omstilling skal målrettes de landsdele som påvirkes mest negativt af økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger som følge af omstillingsprocessen mod en klimaneutral økonomi i 2050.

Europa-Kommissionen har bekræftet, at fondens midler skal målrettes geografiske områder som formodes at blive hårdest ramt af omstillingsprocessen mod en klimaneutral økonomi. Derfor kan alle landsdele i Danmark ikke udpeges. Fonden kan i den forbindelse ikke målrettes særligt udsatte brancher og faggrupper på landsplan. Særligt udsatte brancher og faggrupper i de støtteberettigede landsdele vil kunne opnå støtte, da det vil bidrage til at afhjælpe den omstillingsudfordring som den respektive landsdel er udpeget på baggrund af.

Regeringen er enig i behovet for at udpege landsdelene hurtigst muligt og er i dialog med Europa-Kommissionen herom. Den endelige godkendelse vil dog først foreligge med Europa-Kommissionens godkendelse af programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling og den tilhørende territorialplan.

Indstilling

Det indstilles, at sammenhængene mellem Fonden for Retfærdig Omstilling, Regionalfonden og Socialfonden Plus uddybes i partnerskabsaftalen.

4. Oversigt over hørte organisationer, foreninger m.v.:

3F – Fagligt Fælles Forbund, Advokatsamfundet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV), Akademikerne (AC), A-kassen for selvstændige (ASE), Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverne, Arbejdsmarkedets Feriefond, ASNETboard, Beskæftigelsesministeriet, Beskæftigelsesrådet, Bornholms Regionskommune, Business Regions, Business Regions - Business Region Esbjerg, Business Regions - Business Region Midtvest, Business Regions - Business Region North Denmark, Business

Regions - Business Region Aarhus, Business Regions - Byregion Fyn, Business Regions – Trekantområdet, Business Regions - Udvikling Fyn, Business Regions - UdviklingsRåd Sønderjylland, Børne- og Undervisningsministeriet, CenSec, Center for Regional- og Turismeforskning, CLEAN, CO-industri, Concito, Copenhagen FinTech, Danhostel, DANIAmet, Danish Export Association, Danish Life Science Cluster, Danish Sound Cluster, Danmarks Almene Boliger (BL), Danmarks Forsknings- og innovationspolitiske råd, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Restauranter og Caf er, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme (DEF), Dansk Industri (DI), Dansk Iværksætter Forening, Dansk Kyst og Naturturisme, Dansk Metal, Dansk Persontransport, Dansk Turismefremme, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsf rere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Destinationer, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Professionshøjskoler, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Revisorer (FSR), Danske Universiteter, Datatilsynet, De Regionale Arbejdsmarkedsråd Fyn og Sydjylland, De Regionale Arbejdsmarkedsråd Hovedstaden, Sjælland og Bornholm, De Regionale Arbejdsmarkedsråd Nordjylland, Vestjylland og Østjylland, Den Danske Akkrediterings-fond (DANAK), Den Sociale Investeringsfond, Den Sociale Kapitalfond, DigitalLead, DJØF, Domstolsstyrelsen, EKF Danmarks Eksportkredit, Energy Cluster Denmark, Erhvervsankenævnet, Erhvervshus Fyn, Erhvervshus Hovedstaden, Erhvervshus Midtjylland, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervshus Sjælland, Erhvervshus Sydjylland, Europakommissionen, DG Beskæftigelse, Europakommissionen, DG Regionalpolitik, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Internationalt Center (FIC), Feriehusudlejernes Brancheforening, Finans Danmark, Finansministeriet, Finanstilsynet, Fonden for Entreprenørskab, Food & Bio Cluster Denmark, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, F.R.I., Forsikring og Pension, Forsvarsministeriet, Friluftsrådet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), God adgang, Godkendt teknologisk Service (GTS), GRAKOM, Greater Copenhagen, Green Hub Denmark, Green Key, HK – Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, HK HORESTA, IDA, Indenrigs- og boligministeriet, Innovationsfonden, Institut for Menneskerettigheder, Interreg North Sea Region, Investeringsfonden for Udviklingslandene (IFU), IT-B Branchen, Justitsministeriet, Karrierepartner og A-kasse for højtuddannede i erhvervslivet (CA), Kirkens Korshær, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Klimarådet, Kommunernes Landsforening (KL), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kooperationen, Koordinationsgruppen for LAG, Kulturministeriet, Landbrug og Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lederne, Lifestyle & Design Cluster, Lægemiddelindustriforeningen (Lif), MADE, Maritime & Logistics Innovation Denmark (MARLOG), Medico-industrien, Meet

Denmark, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Odense Robotics, Opfinderforeningen, Organisationen Danske Museer, Overvågningsudvalget for strukturfonde, Patent- og Varemærkestyrelsen, PTU (Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede), Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Rigsrevisionen, Rådet for Grøn Omstilling, Rådet for socialt udsatte, Sammenslutningen af Danske Småøer, SAS, Sikkerhedsstyrelsen, Skatteministeriet, SMVdanmark, Social- og ældreministeriet, SportEventDenmark, State of Green, Statens Byggeforskningsinstitut, Statsministeriet, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Sund & Bælt, Sundhedsministeriet, Søfartsstyrelsen, Team Effektiv Regulering, Tekniq, The Trade Council, Transportministeriet, Turismeforskerne i Danmark (TiD), Turisterhvervets Samarbejdsforum, Turistførerforeningen, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udenrigsministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Vision Denmark, VisitDenmark, VækstFonden, We Build Denmark samt Wonderful Copenhagen.

Følgende har afgivet høringsvar

Business Region MidtVest
Business Region North Denmark
CenSec
Copenhagen Capacity
Dansk Erhverv
Dansk Kyst- og Naturturisme
Dansk Metal
Danske Destinationer
Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
Danske LAG
Danske Regioner
DI
Energy Cluster Denmark
Erhvervshus Fyn og Business Region Fyn
Erhvervshus Hovedstaden
Erhvervshus Nordjylland
Erhvervshus Sjælland
Fagbevægelsens Hovedorganisation
FødevareDanmark og Danish Seafood Association
GTS-foreningen
TalentDK
Kirkens Korshær
KL – Kommunernes Landsforening
Kommunerne Langeland, Ærø, Faaborg-Midtfyn og Svendborg
Kooperationen
Landbrug & Fødevarer
Region Nordjylland
Region Syddanmark

Ringkøbing-Skjern Kommune
TEKNIQ Arbejdsgiverne
Udviklingsråd Sønderjylland